

*Fakultní
nemocnice*
u sv. Anny v Brně

Zdravotní péče v mimořádných podmínkách

Organizace výuky:

- praktická cvičení – Čtvrtek á 2 týdny

Vyučující:

- MUDr. Lukáš Dadák, Ph.D.
dadak@fnusa.cz
- MUDr. Václav Zvoníček, Ph.D.
zvonicek@fnusa.cz

Základní neodkladná resuscitace

...

první pomoc

Fakta & Statistiky:

Nejčastější příčinou smrti jsou ve vyspělých zemích kardiovaskulární choroby.

- Příčinou zástavy oběhu dospělých je IM v 80% (u dětí dušení).
  - 75-80% náhlých zástav oběhu vznikne doma
  - Smrt mozkových bb. 4-6 min od zástavy oběhu
  - Evropa: 700 000/rok; US: 400 000/rok
  - 80 % případů netraumatických zástav oběhu je primárně zjištěna komorová fibrilace.

  - přežití zástavy oběhu doma / v nemocnici
.. 5 ... 17% ... (50%)
-
-

JAK ?

Danger

Response

Airway

Breathing

Circulation

- podrobné vyšetření a poskytnutí PP
- zajištění zdravotnické pomoci
- dohledu, transportu, záznam informací

Danger

Nebezpečí

- Zabezpečit místo události
    - automobil parkovat **ZA nehodou**
    - označit trojúhelníkem, zastavit / omezit dopravu
  - Zraněného
    - zabránit druhotným poraněním
  - Zachránce
    - rukavice
    - resuscitační rouška / maska
  - Ostatní přihlížející
-
-

Vědomí

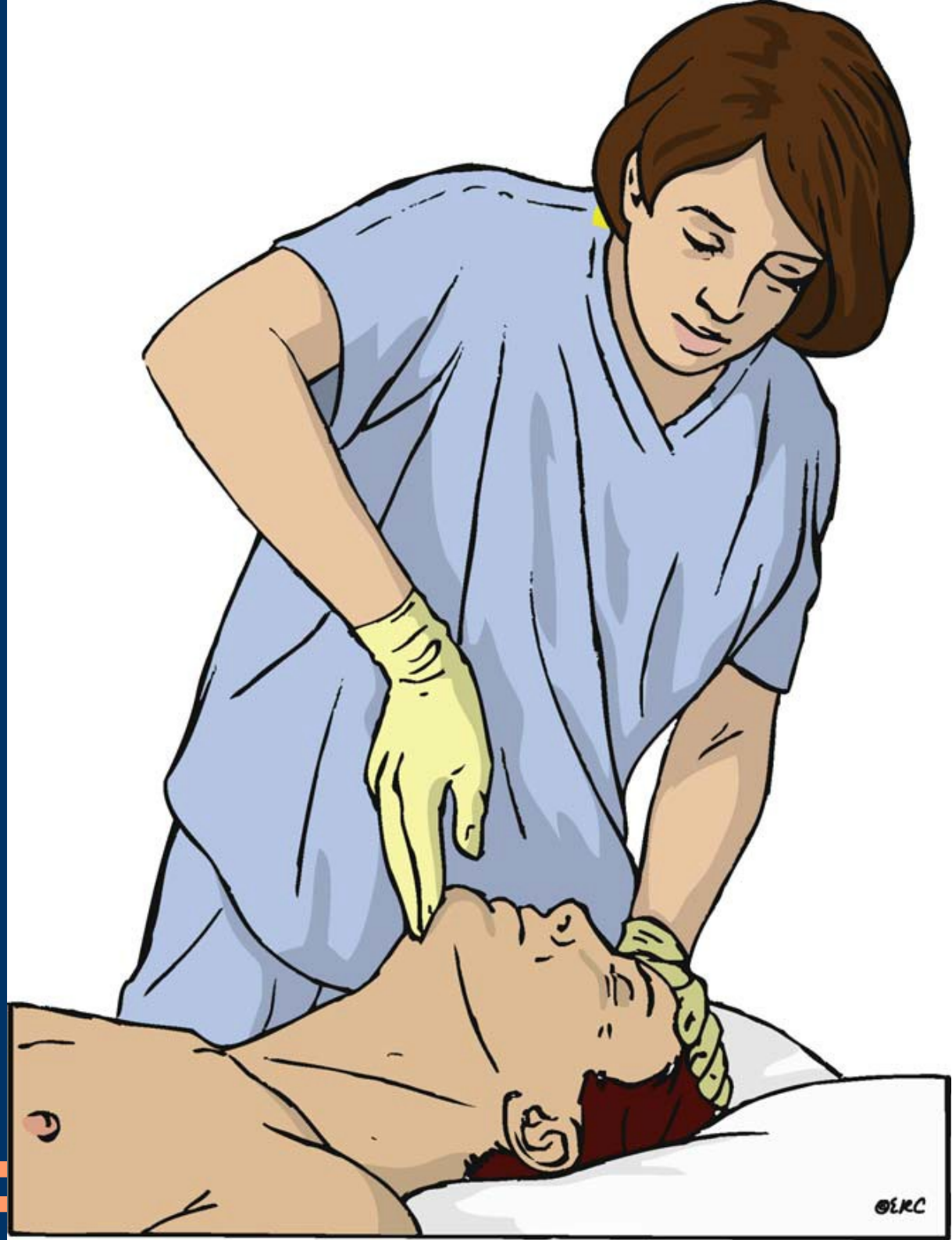
Zakříč a zatřep

V bezvědomí se nachází každá zhroucená osoba nereagující na oslovení a bolestivý podnět.

Záklon hlavy

Dýchání:

- zvedá se hrudník = dýchací pohyby
- **dechový proud** - průchodné dýchací cesty
- hloubka a frekvence dýchání
  - normální – pravidelné (10..14/min)
  - pomalé (< 9/min)
  - rychlé (>30/min)
  - nepravidelné
  - povrchní
  - lapavé dechy, gasping
  - zástava dechu

Vidět, slyšet a cítit

Dýchání:

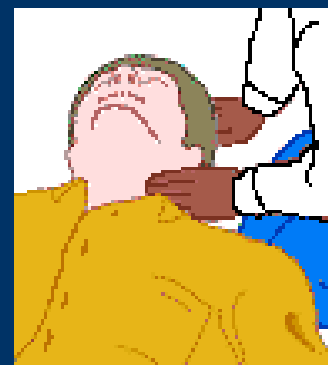
Barva kůže (není spolehlivá):

- růžová
- cyanotická = modro-fialová - jen periferie nebo celý člověk

Známky obstrukce dýchacích cest

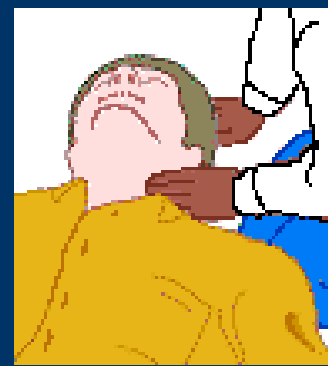
- chroptění, chrčení, bubláni, pískání // Ticho
  - vtahování jugula, (mezižebních prostor-děti)
  - zapojení pomocných dýchacích svalů
  - souhyb nosních křídel
  - vynucená poloha v sedě / ve stoje, opřen o lokty
-
-

Oběh

vyšetřují lajci **jen jsou-li přítomny známky života**

- Vědomí
- Spontání pohyby
- Dýchání
- **Puls** hmatný dvěma prsty
  - na krkavici / ve třísle
  - pak na zápěstí
- Kapilární návrat

Oběh - puls

- pravidelný, nepravidelný
- plný, nitkovitý
- tepová frekvence (počet pulzů za 10s * 6)
- známky šoku – studená bledá kůže, ...
- Kapilární návrat (do 2s)
- doba nutná k prokrvení nehtového lůžka
= po stlačení – bílá – růžová

1.

Zajistěte bezpečí pro sebe a okolí
zhodnoťte stav nebezpečí, použijte ochranné pomůcky

2.

Zjistěte stav vědomí
oslovením, bolestivým podnět

NEREAGUJE

postížený je v bezvědomí

REAGUJE

postížený je při vědomí (otevírá oči, promluví)

3.

Křikem přivolejte pomoc okolí
na pomoc s postíženým zpod.

Dotazy zjistěte co se stalo,
volejte tísňovou linku 155

4.

Uvolněte dýchací cesty
záklon hlavy tlakem na čelo a přizvednutím brady

5.

Zkontrolujte dýchání
poslech, pohled, pocit

LAPAVÉ DECHY, NEDÝCHÁ
postížený je v bezvědomí a nedýchá normálně

PRAVIDELNÉ DÝCHÁNÍ
postížený dýchá normálně, je ale v bezvědomí

6.

Volejte tísňové číslo 155

Volejte tísňové číslo 155

7.

30 kompresí hrudníku
uprostřed hrudníku, s propnutými lokty,
na tvrdé podložce, frekvence 100/min.

Udržujte volné dýchací cesty záklonem
hlavy, nebo uložte postíženého
do zotavovací polohy
na bok se zakloněnou hlavou, kontrolujte dýchání
a vyhledejte na záchranou službu

8.

2 vdechy z úst do úst
plynutý pomalý vdech po dobu
asi jedné vteřiny při záklonu hlavy

9.

Dále 30:2
do příjezdu záchrané služby,
do úplného vyčerpání, do obnovení dýchání

1.

Zajistěte bezpečí pro sebe a okolí
zhodnoťte stav nebezpečí, použijte ochranné pomůcky

2.

Zjistěte stav vědomí
oslovení, bolestivý podnět

NEREAGUJE

postížený je v bezvědomí

3.

Křikem přivolejte pomoc okolí
na pomoc s postíženým apod.

4.

Uvolněte dýchací cesty
záklon hlavy tlakem na čelo a přizvednutím brady

5.

Zkontrolujte dýchání
poslech, pohled, pocit

5.

Zkontrolujte dýchání
poslech, pohled, pocit

LAPAVÉ DECHY, NEDÝCHA

postížený je v bezvědomí a nedýchá normálně

6.

Volejte tísňové číslo 155

7.

30 kompresí hrudníku
uprostřed hrudníku, s propnutými lokty,
na tvrdé podložce, frekvence 100/min.

8.

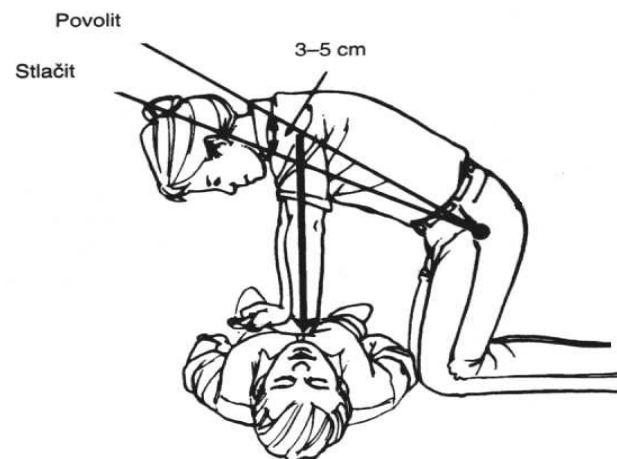
2 vdechy z úst do úst
plynulý pomalý vdech po dobu
asi jedné vteřiny při záklonu hlavy

9.

Dále 30:2
do příjezdu záchranné služby,
do úplného vyčerpání, do obnovení dýchání

ve středu
hrudníku,
alepoň 5cm
alespoň
100/min

5.

Zkontrolujte dýchání
poslech, pohled, pocit

LAPAVÉ DECHY, NEDÝCHA
postižený je v bezvědomí a nedýchá normálně

6.

Volejte tísňové číslo 155

7.

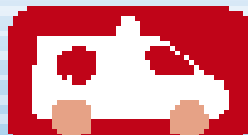
30 kompresí hrudníku
uprostřed hrudníku, s propnutými lokty,
na tvrdé podložce, frekvence 100/min.

8.

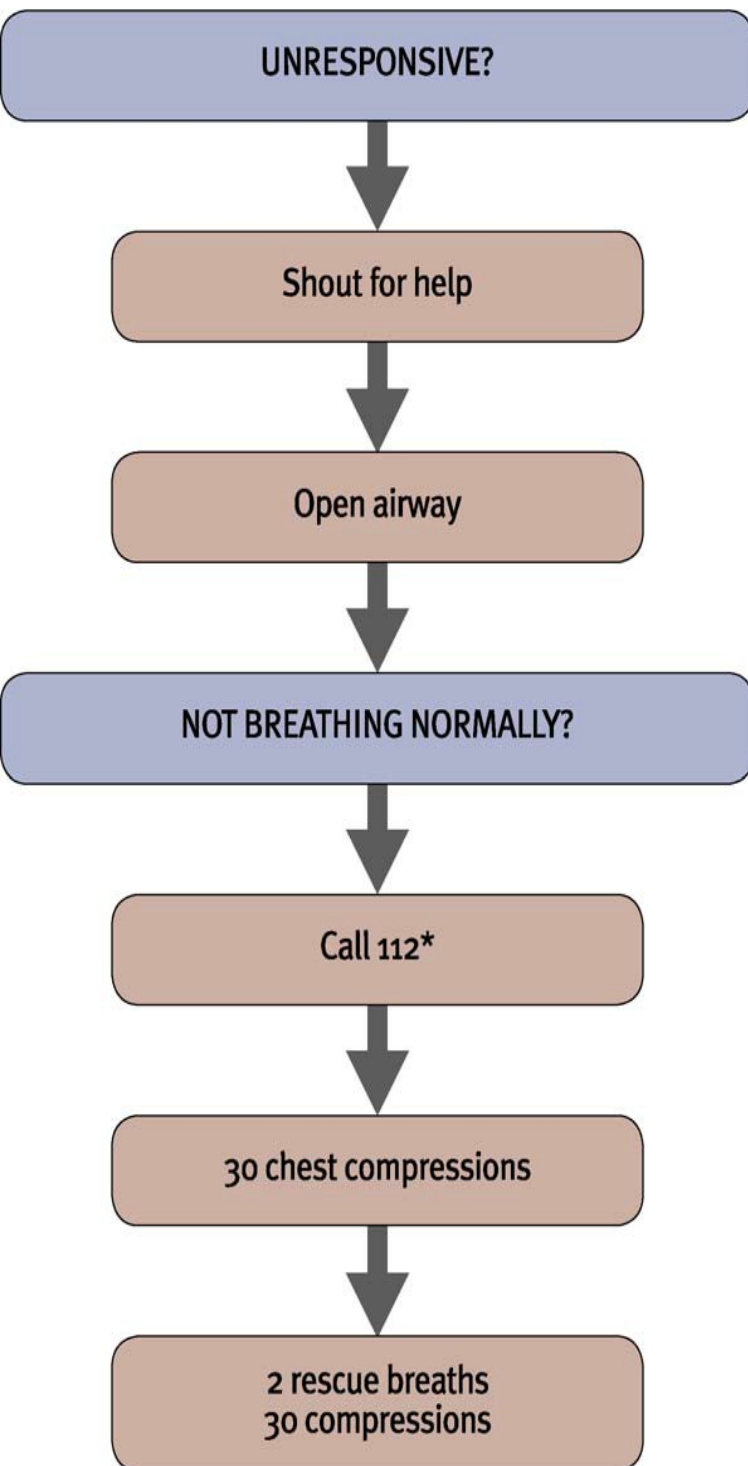
2 vdechy z úst do úst
plynulý pomalý vdech po dobu
asi jedné vteřiny při záklonu hlavy

9.

Dále 30:2
do příjezdu záchranné služby,
do úplného vyčerpání, do obnovení dýchání

Zaklonit hlavu,
ucpat nos,
nádech,
obemknout ústa,
výdech 1 s

Neúčinné pokusy o dýchání

Iniciální dechy selhaly

- hledej příčinu neprůchodnosti
- zkontroluj záklon hlavy
- Ne více než 2 pokusy o dýchání, pak opět stlačování hrudníku.

Rizika infekce během BLS

Je popsán přenos (slinami, zvratky, krví) jen:

- tuberkulóza
- Neisseria meningitidis
- severe acute respiratory distress syndrome
- (SARS)

Přesto jsou doporučeny **bariérové pomůcky**
s jednocestným ventilem (výdechovou chlopní).
Autolékárnička od 1.1.2011

Mohou zvýšit mrtvý prostor
Mohou zvýšit odpor dýchacích cest

Brání infekci záchránce

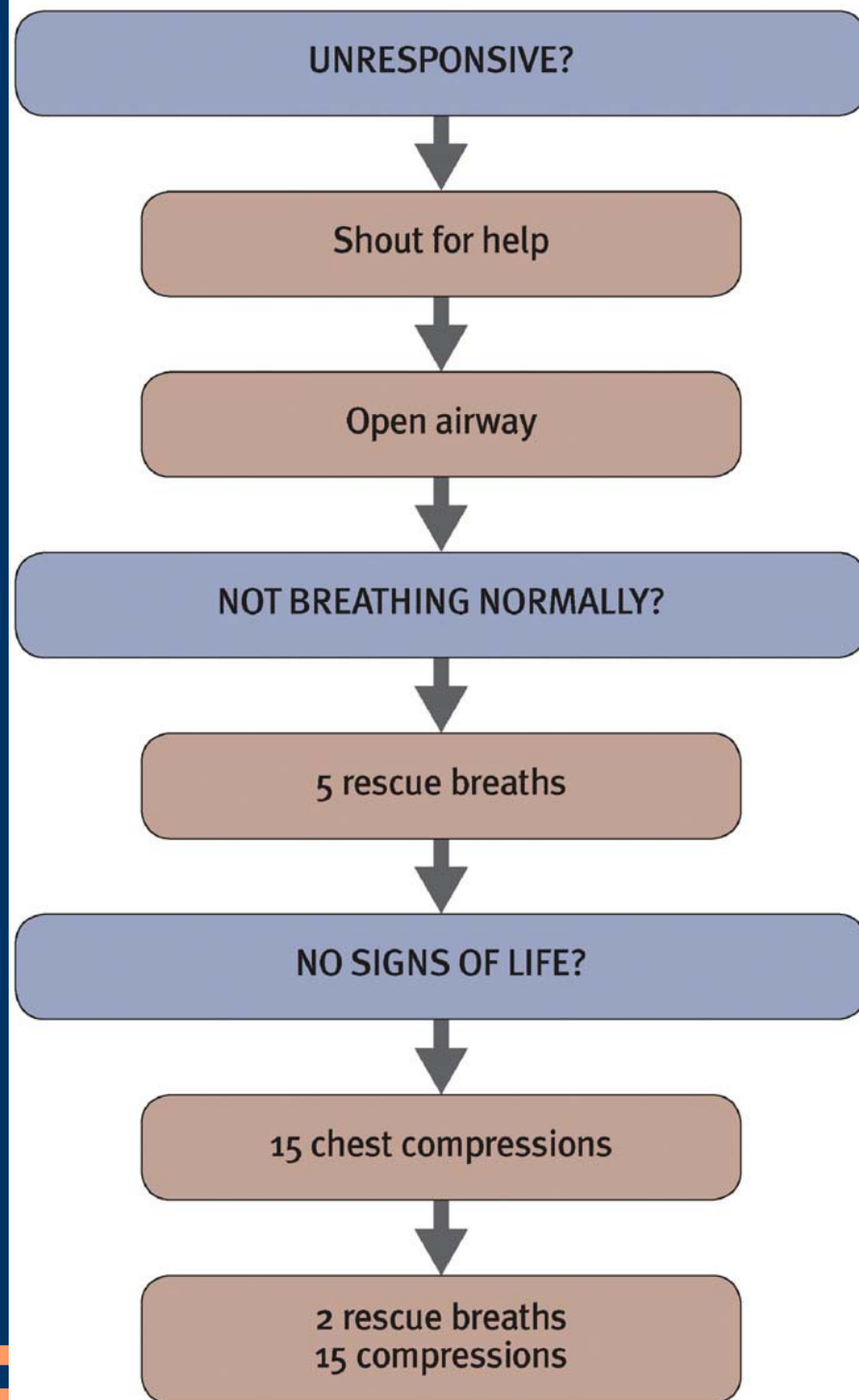

BLS u dětí

provádíme jako u dospělých,
ale

- zahajujeme 5 vdechy
- masírujeme 1/3 výšky hrudníku
- RZP volám po 1 minutě BLS
- laici masírují 30:2
- pokud je možné držíme volné d.cesty i během kompresí

Paediatric basic life support

Ukončení BLS

- obnoveny základní životní funkce
    - dýchá
    - pohyb, vědomí
  - lékař = resuscitační úsilí nevede k obnově oběhu – 20-30 minut
  - vyčerpání = je-li záchránce natolik vyčerpán, že v oživovacím úsilí nemůže pokračovat
  - nové nebezpečí
-
-

1. Prvotní vyšetření + PP

cíl: udržet základní životní funkce, zastavit krvácení.

Vědomí (Shake & Shout)

- při vědomí, probudný oslovením, bolestí
- bez reakce

Dýchání (dýchací pohyby, dechový proud, dýchací cesty, hloubka a frekvence dýchání)

- dechová zástava
- obstrukce dýchacích cest

Oběh

hmatný puls centrálně, na periférii

tepová frekvence

kapilární návrat

život ohrožující krvácení

= max 20s

zhodnocení

Základní životní funkce:

Vědomí	+	0	+	0	0
Dýchání	+	+	0	0	0
Krevní oběh	+	+	+	+	0

Selhání jedné vede k selhání dalších.
(CMP, dušení, IM)

---

2. Podrobné vyšetření poraněného

barva kůže (cyanóza, zarudnutí, prošedlá)
zevní známky poranění:

- podlitiny, odřeniny,
- rány
- krvácení

oči (zornice - a-/ symetrie, reakce na osvit, bulby)

spojivky

krvácení z uší

mozkomíšní mok, mozek

zlomeniny

otevřený, nestabilní hrudník
pneumothorax

otevřené, uzavřené poranění
břicha

páteř:

lokalizace bolesti
citlivost, hybnost

končetiny:

otevřené zlomeniny

krvácení, amputace

bolest při pohybu

krepitace

dotek, hybnost

Nejčastější chyby

- pozornost se věnuje nedůležitým věcem
  - autonehoda - ošetřování zraněných X vlastní bezpečnost

Křičí na vás matka dítěte – ono krvácí z kolene!!!!
Dělejte něco!!!!

....

sraženého dítěte na přechodu pro chodce

....

? Stavět krvácení nebo **něco jiného**

Nejčastější chyby

- pozornost se věnuje nedůležitým věcem
  - autonehoda - ošetřování zraněných X vlastní bezpečnost
  - krvácení z kolene X bezvědomí, nedýchá

Rozšířená neodkladná resuscitace ACLS – doporučení ERC 2010

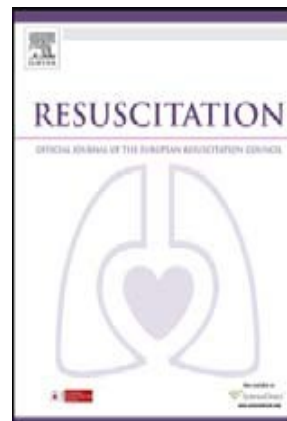

Resuscitation
journal homepage:
www.elsevier.com/locate/resuscitation

ELSEVIER

Zapamatovat si!!!

Léky užívané v resuscitaci

- O₂
- Adrenalin
- (Amiodaron)

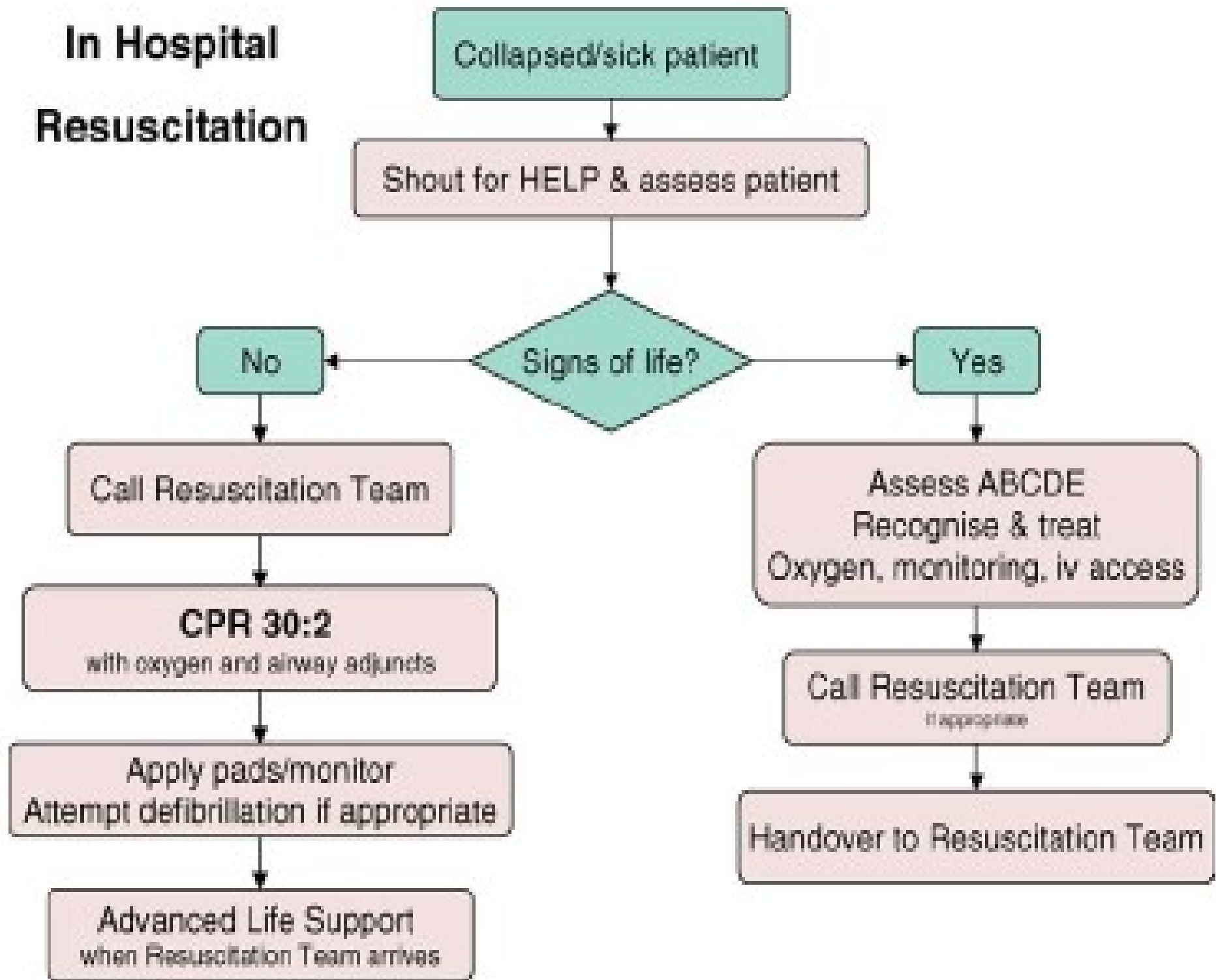
Nejlépe by bylo pacientovi,
pokud by k zástavě oběhu nedošlo

2010 – novinky v ACLS

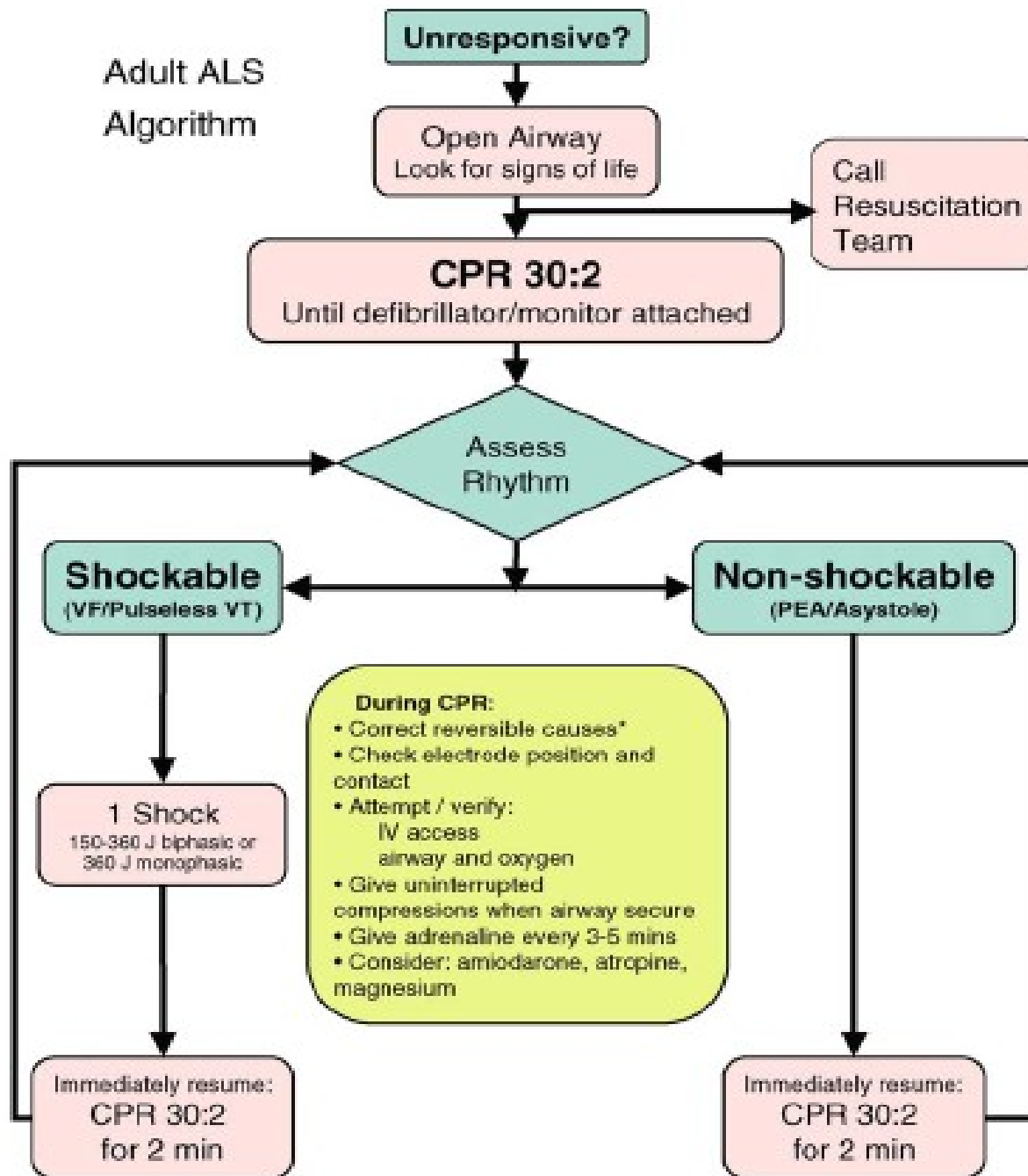

- přerušeni dobře prováděných stlačení hrudníku – umožnit OTI, defibrilaci, i.v.
- Prevence zástavy oběhu – najít a léčit potenciální pacienty před zástavou oběhu – MedicalEmergencyTeam call
- Atropin již není mezi léky asystolie

In Hospital Resuscitation

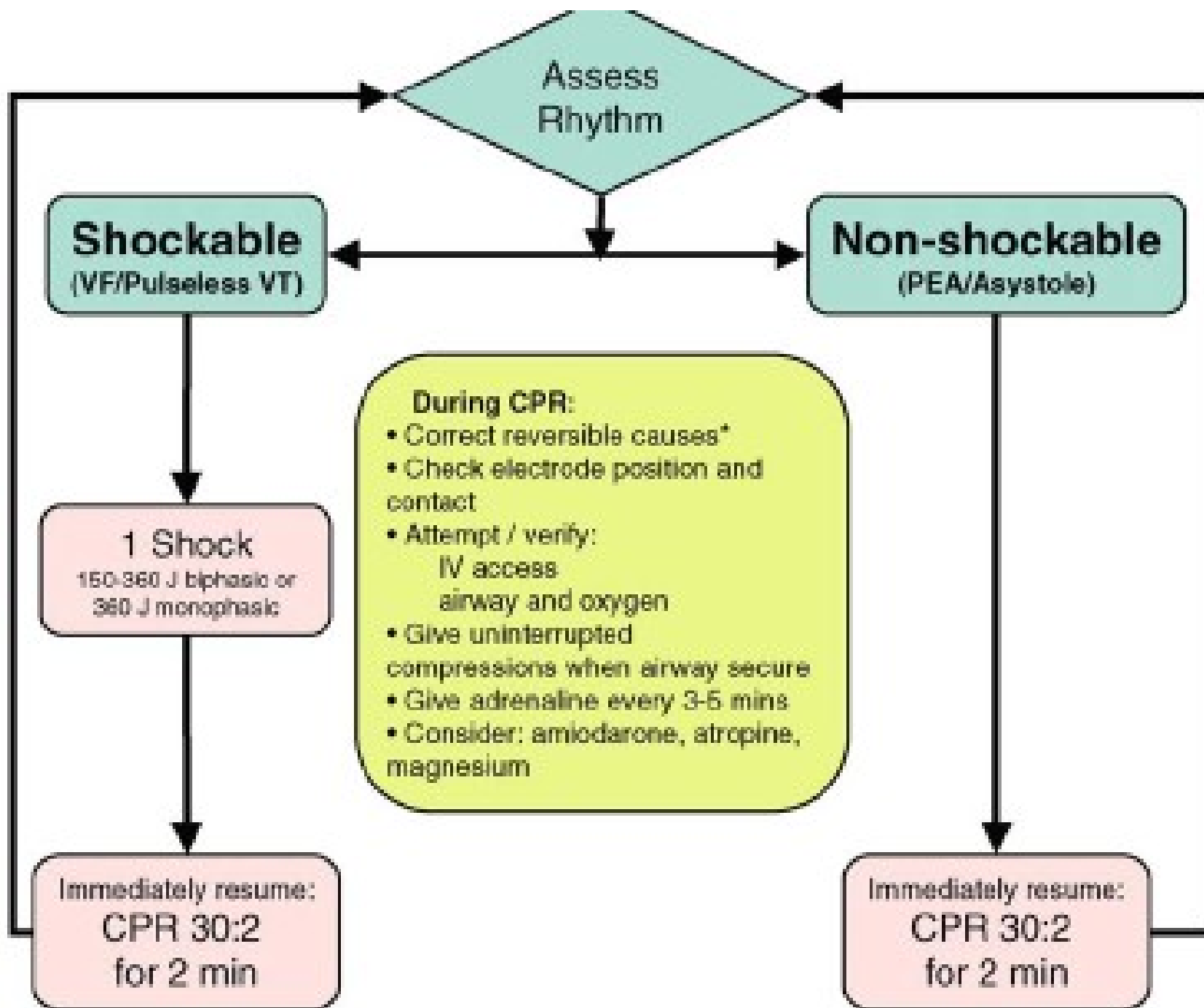
Adult ALS
Algorithm

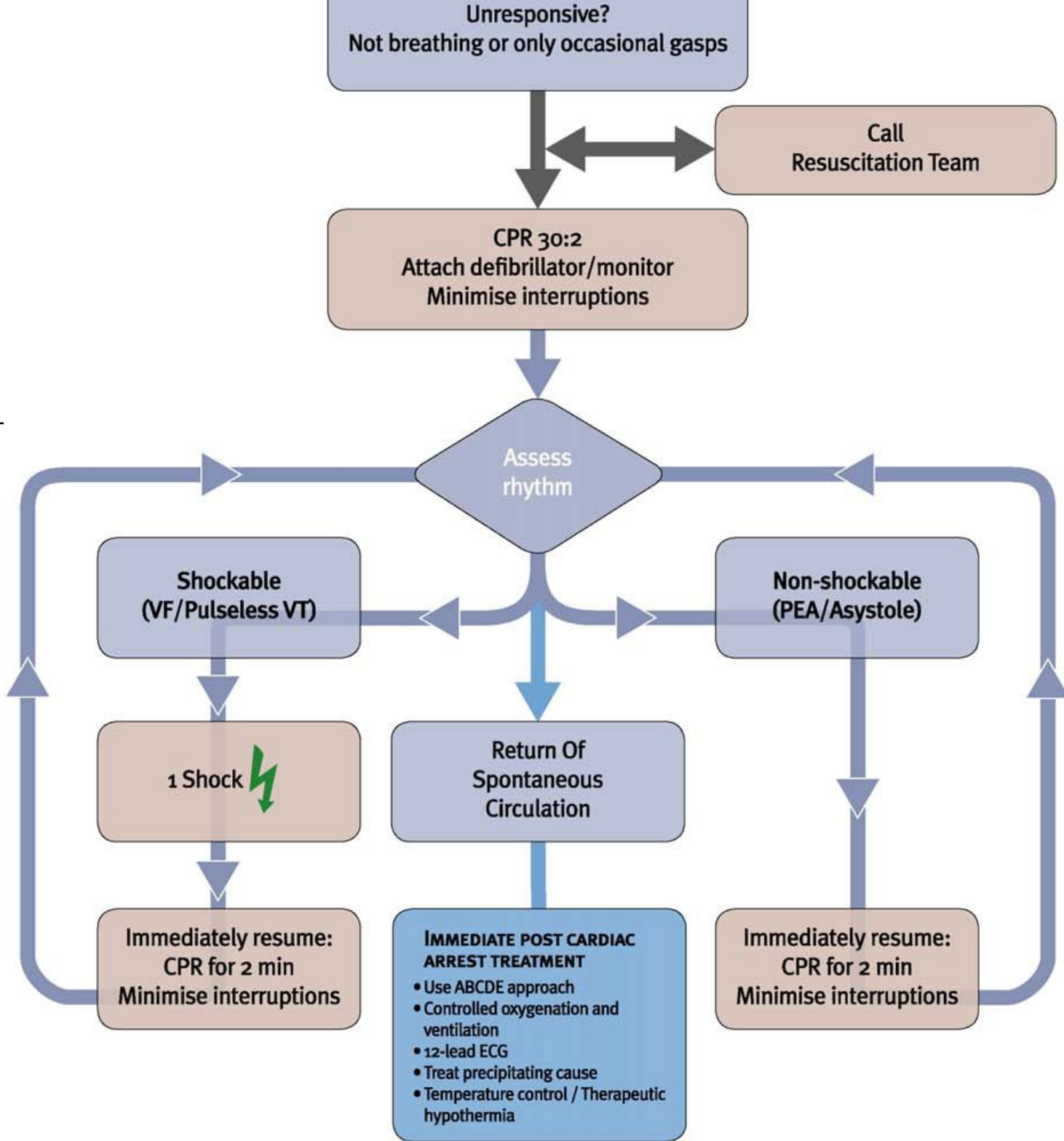

- During CPR:**
- Correct reversible causes*
  - Check electrode position and contact
  - Attempt / verify:
IV access
airway and oxygen
  - Give uninterrupted compressions when airway secure
  - Give adrenaline every 3-5 mins
  - Consider: amiodarone, atropine, magnesium

- * Reversible Causes**
Hypoxia	Tension Pneumothorax
Hypovolaemia	Tamponade, cardiac
Hypo/hyperkalaemia/Metabolic	Toxins
Hypothermia	Thrombosis (coronary or pulmonary)

Během CPR

- zajisti kvalitní masáž: frekvence, hloubka, uvolnění
-
- plánuj úkony před přerušením CPR
  - dej kyslík
  - zajisti dýchací cesty a kapnometrii
  - nepřerušuj masáž
  - žilní / intraoseální vstup
  - odstranitelné příčiny??

Nejdůležitější část resuscitace

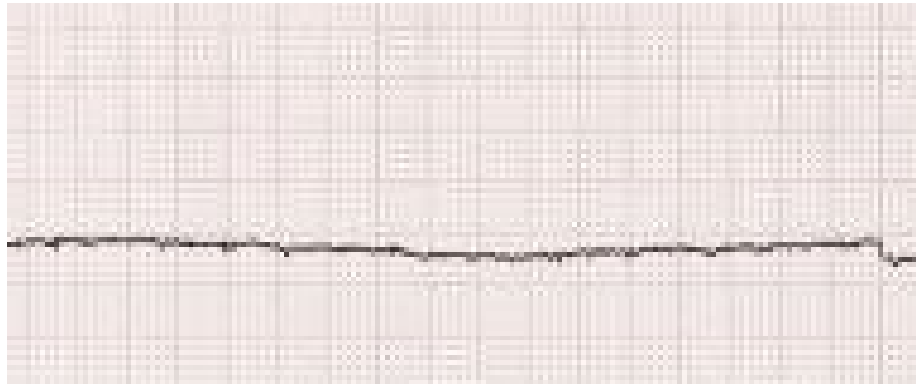
Rozpoznej srdeční rytmus

- defibrilací léčitelný
- defibrilací neléčitelný

Asystolie

- isoelektrická linie

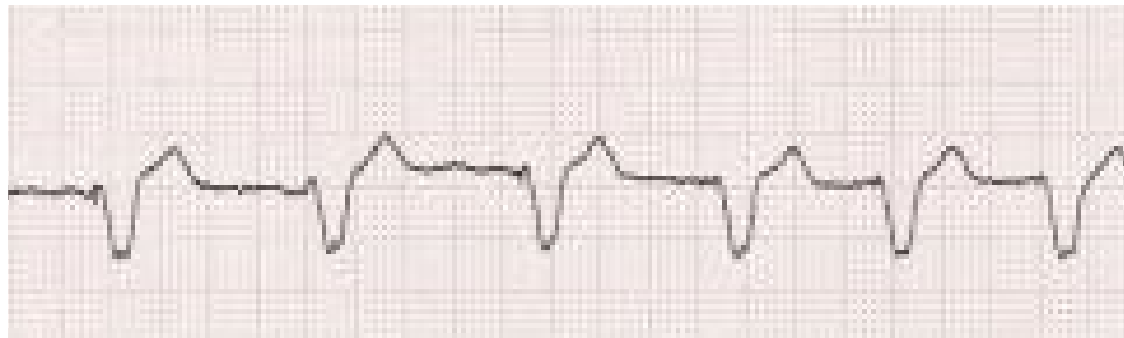
Bezpulzová el. aktivita

Pulseless Electrical Activity

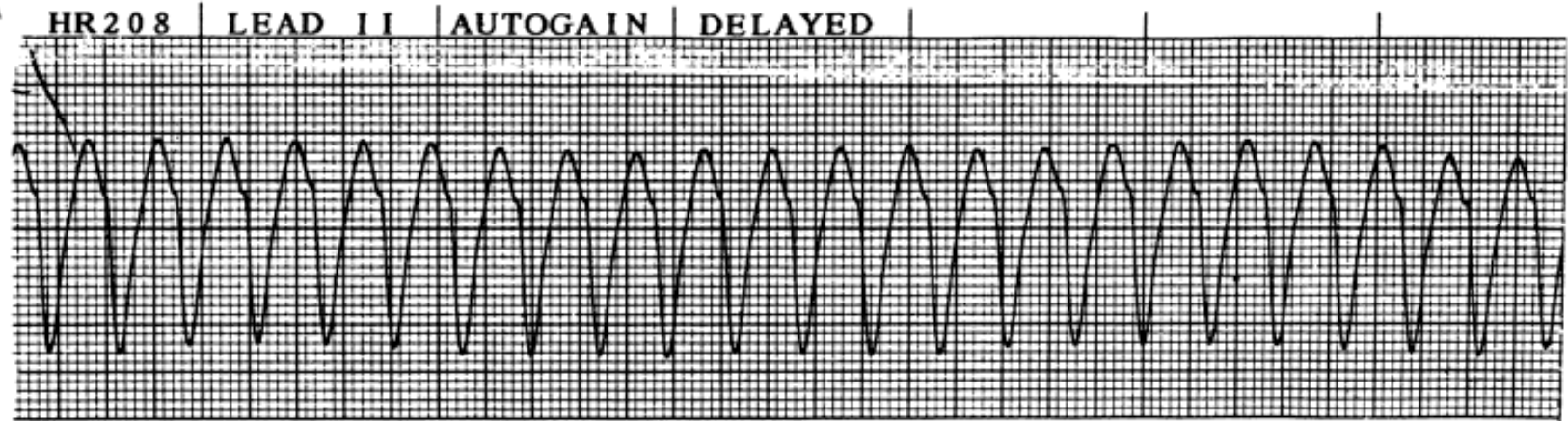
(elektromechanická disociace)

○ komplex, isoel.linie, komplex

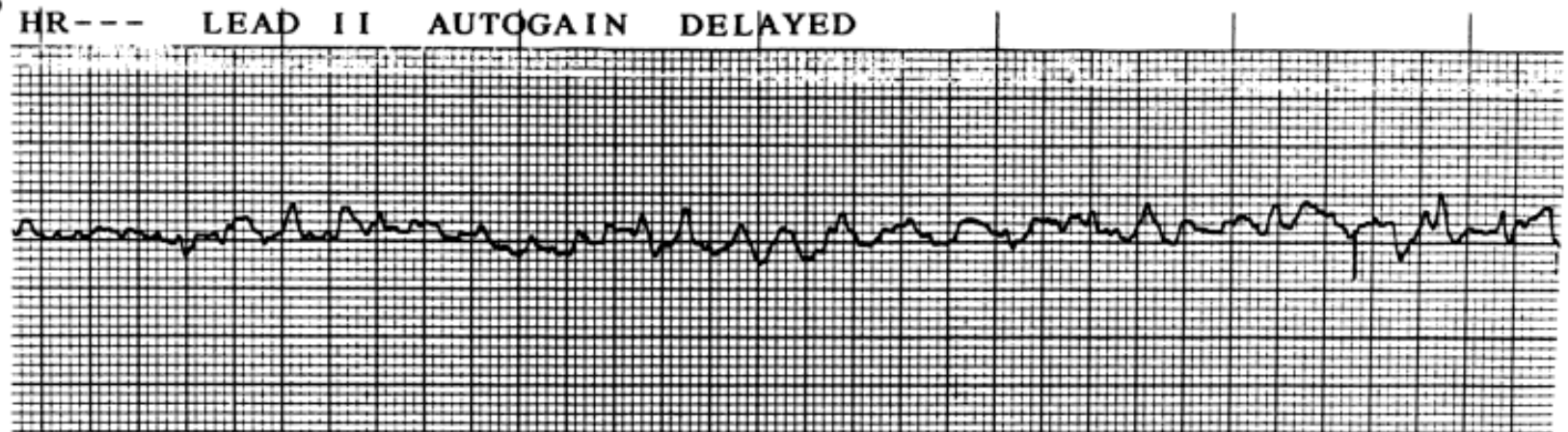

VF/VT

A

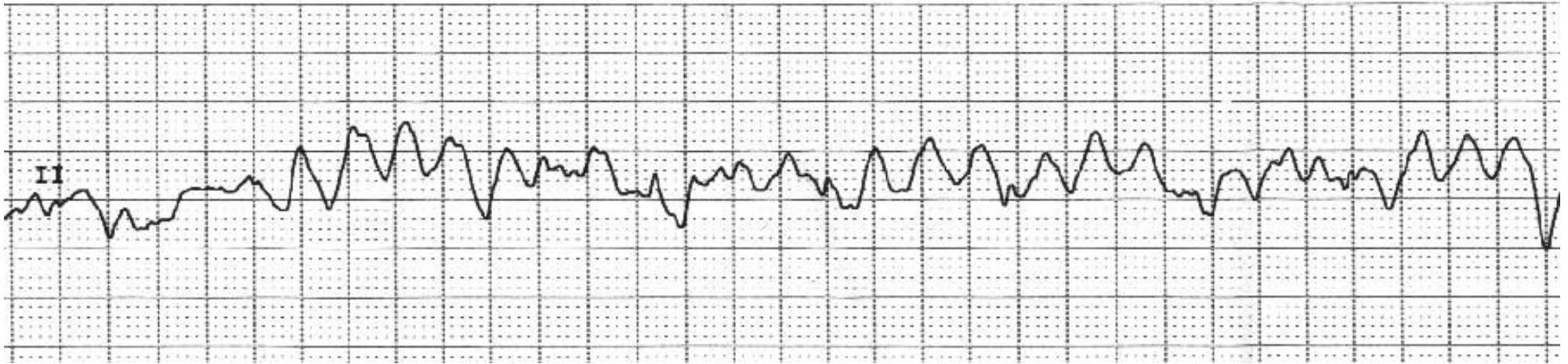

B

VF

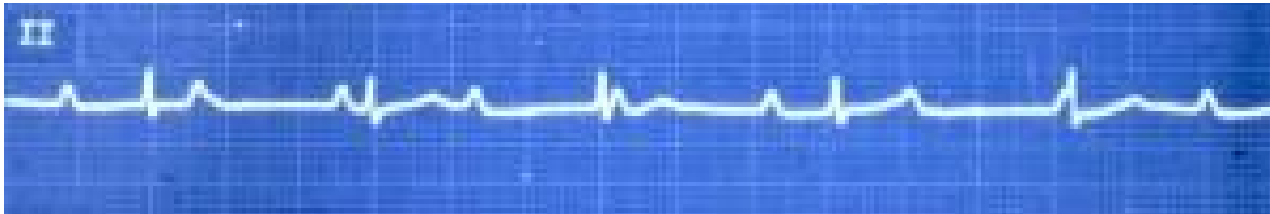
Co je to?

Co je to?

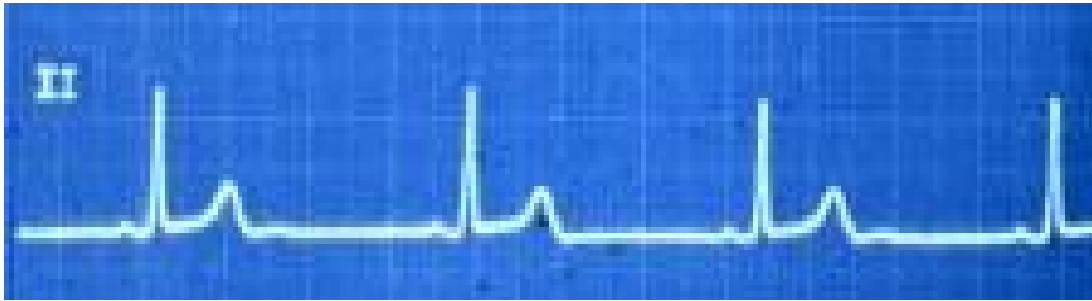
Co je to?

Co je to?

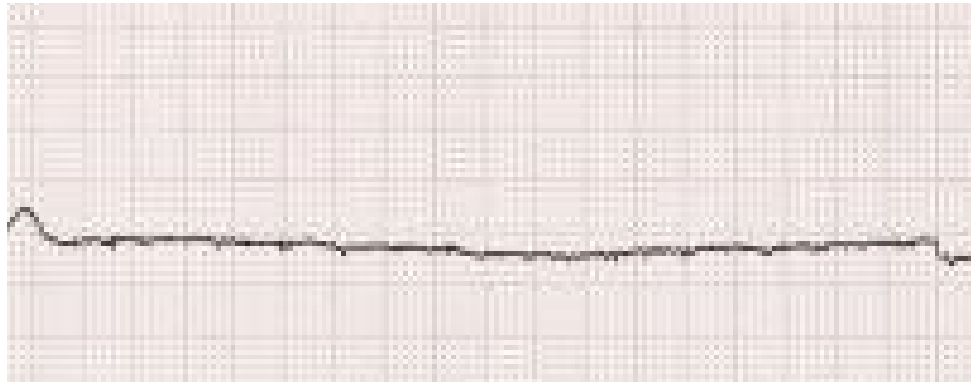
Co je to?

Co je to?

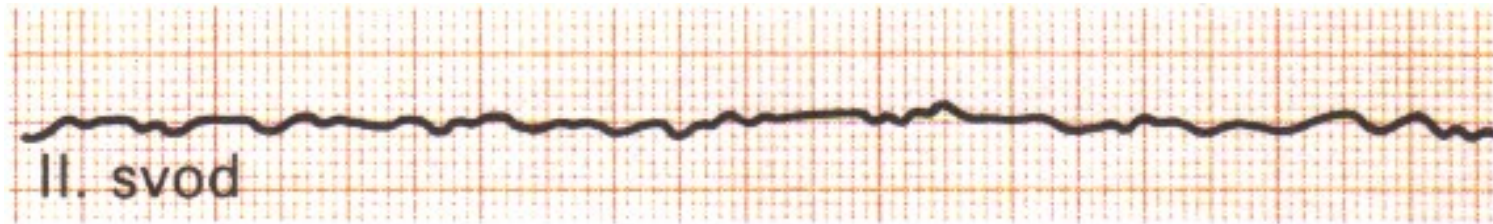

Asystolie ?? jemnovlnná fibrilace??

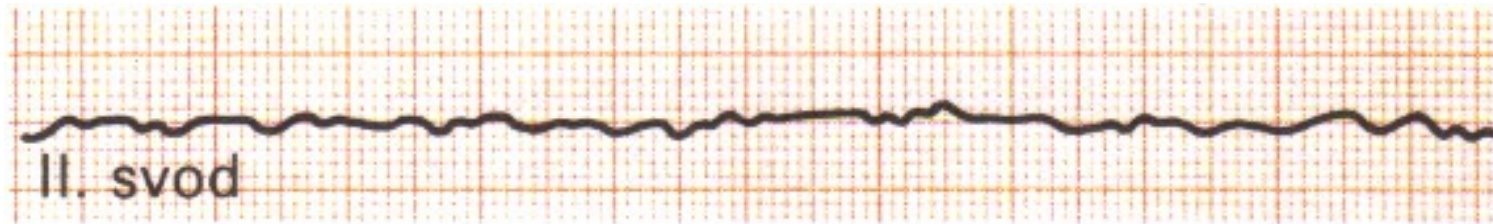
- Při pochybách léčit jako asystolii

Asystolie ?? jemnovlnná fibrilace??

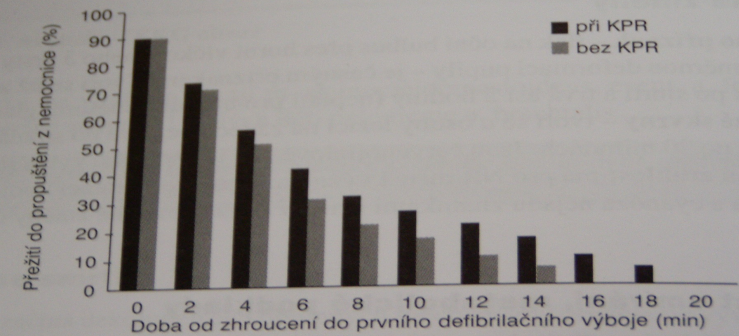

- Při pochybách léčit jako asystolii,
- toto je fibrilace!!

Elektroter

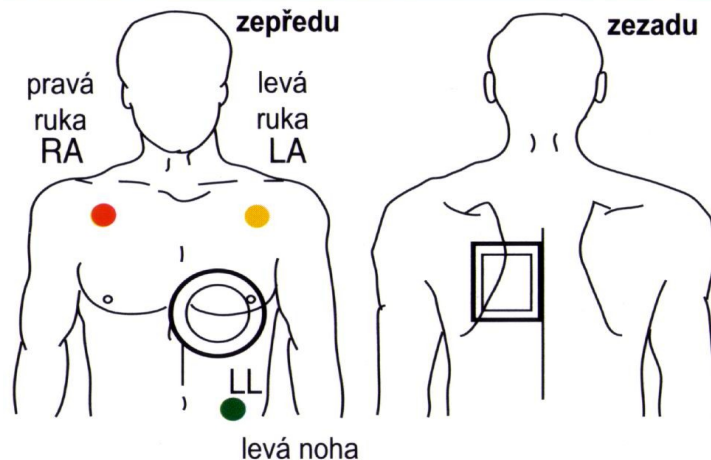
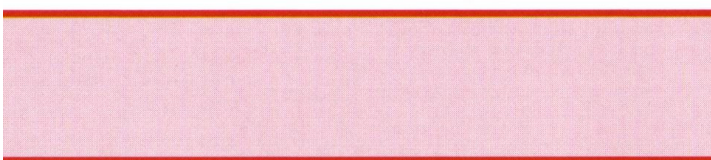
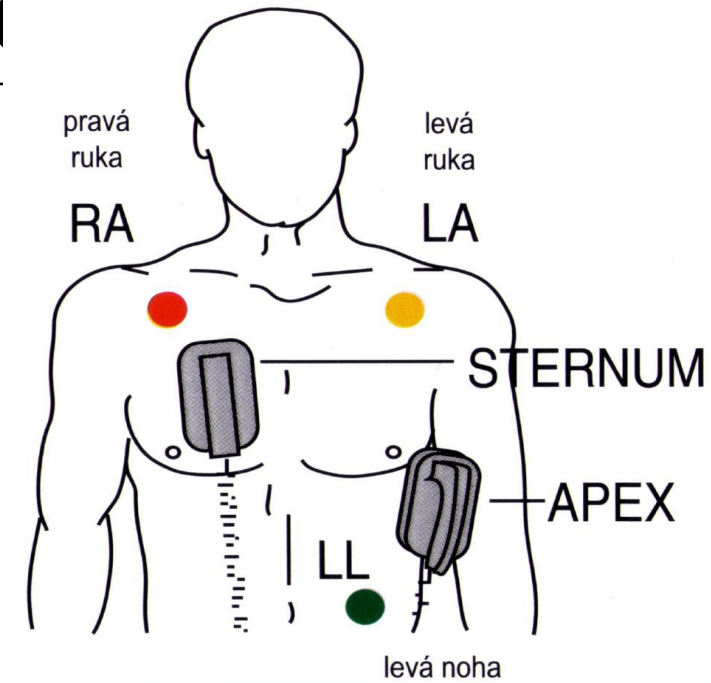

- Časná defibrilace je kritická pro přežití:
  - Nejčastější úvodní rytmus u náhlé zástavy oběhu dospělých je VF.
  - jediná Léčba VF je elektrická defibrilace.
  - Pravděpodobnost úspěšné defibrilace s časem rapidně klesá.
  - VF má tendenci přejít do asystolie během pár minut.
- Nejdřív výboj vs. nejdřív KPR?
  - výboj co nejdříve (jako v roce 2000)
  - pokud masáž může „uškodit“ = ihned po kardiochirurgii - pak až 3 výboje bez masáže.
- 1 výboj a hned masáž
  - > 90% úspěšnost u bifazických výbojů
  - po úspěšné defibrilaci krátká asystolie a neúčinné stahy
  - kontrola rytmu až po 2 minutách, pokus o hmatání pulzu, jen při konsolidovaném EKG – úzké komplexy

Defibrilace

- je metodou volby u KT a KF – má přednost před dalšími postupy (adrenalin, OTI)
- KF je zrušena průtokem el.proudu přes myokard.
- čím dříve, tím účinnější

Alternativou defibrilace = prekordiální úder jen prvních 30s

Energie

Joule (Watt × sec.) = kV * A * ms

srdcem projdou 4%

monofázický výboj

360 J

bifázický výboj

200 J

interní defibrilace 25 - 35 J

děti: VF u 5 – 15% SCA, 4 J/kg

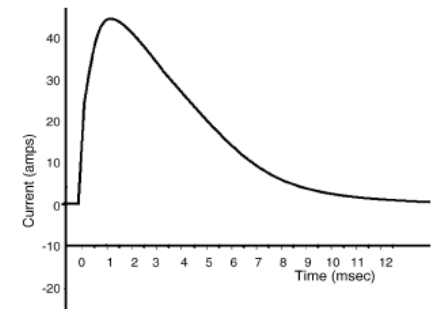

Figure 3.1 Monophasic damped sinusoidal waveform (MDS).

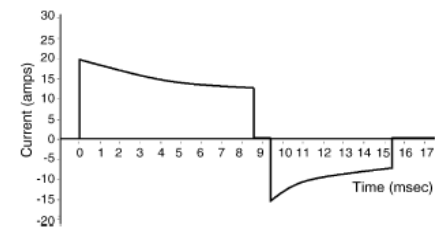

Figure 3.3 Biphasic truncated exponential waveform (BTE).

Zajištění dýchacích cest a ventilace

Během prvních minut VF SCA nejsou umělé vdechy pravděpodobně tak důležité jako komprese hrudníku.

- **Ventilace maskou a ambuvakem**

- akceptovatelná u KPR; zvláště přínosná v prvních minutách KPR nebo když je pokročilé zajištění DC opožděné či neúspěšné

- **Pokročilé zajištění DC**

dříve OTI metodou volby, ale komplikace, zpoždění

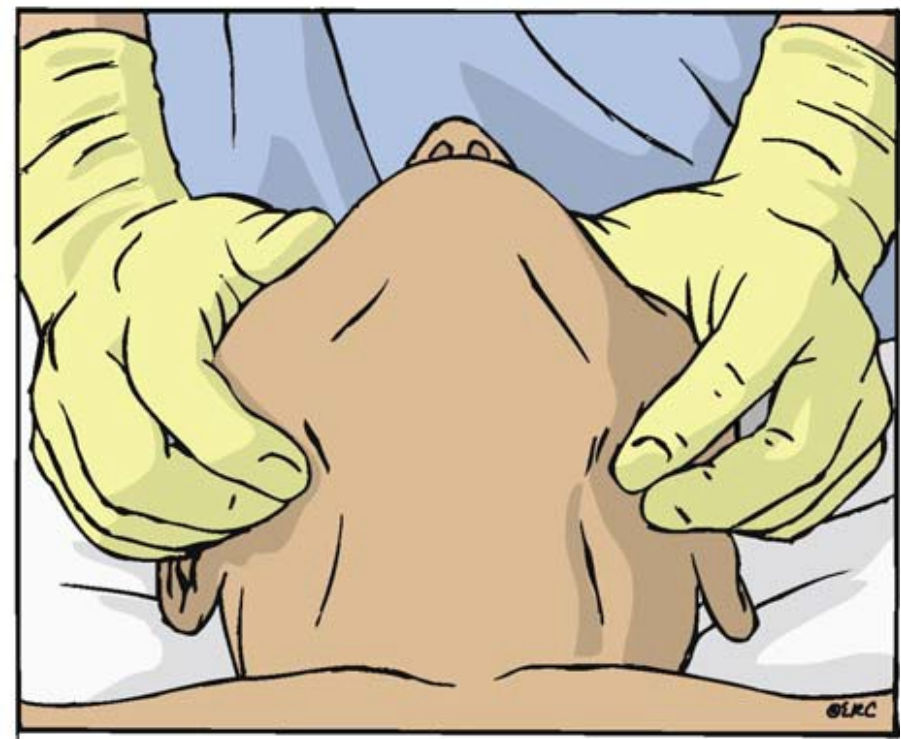
- kombirourka
- LMA
- OTI
  - u záchránců s odpovídajícím výcvikem a příležitostmi k provádění či nácviku OTI
  - ověření polohy klinicky a detekcí expirovaného CO₂

Předsunutí čelisti

(a)

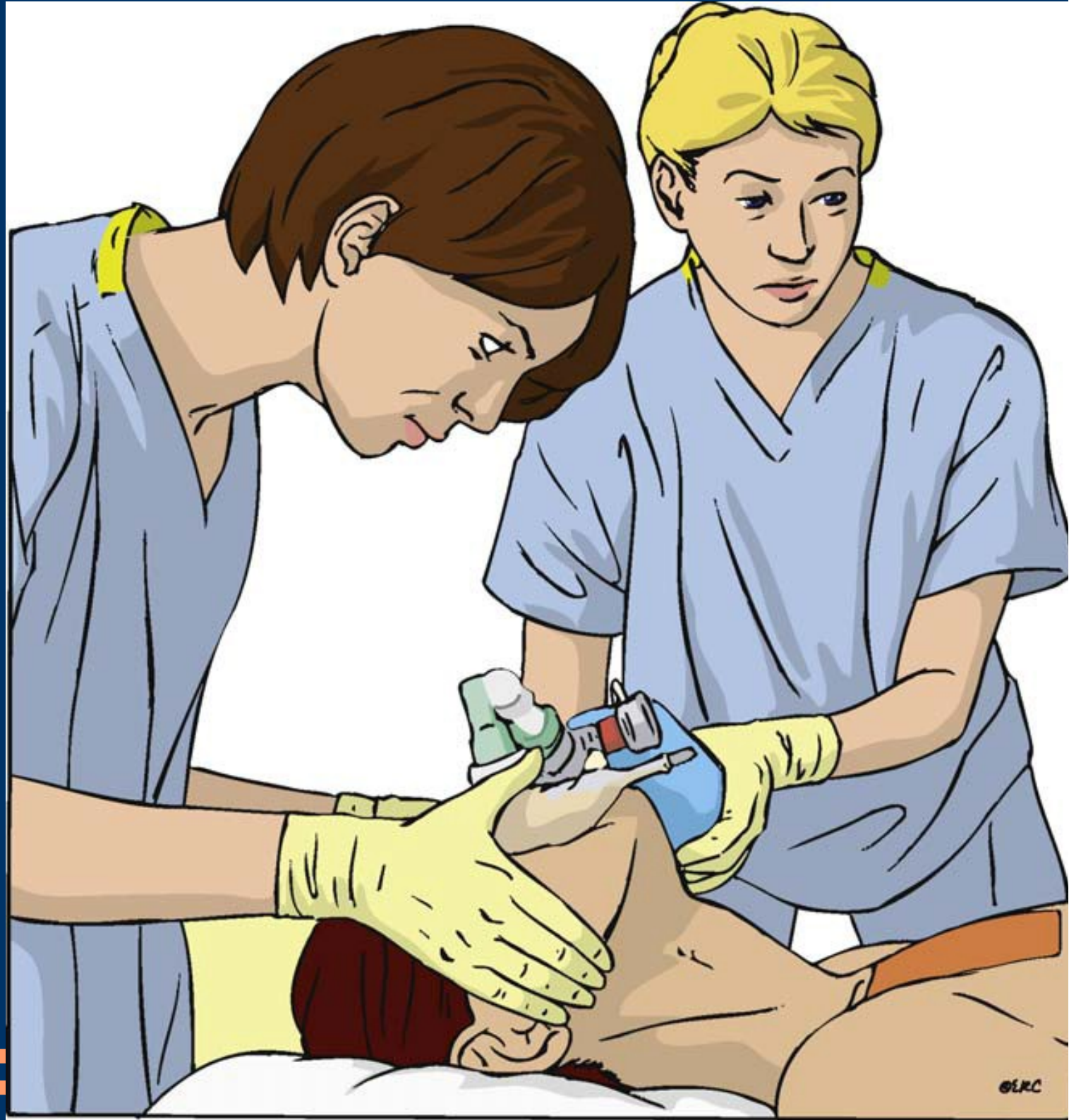
(b)

Dýchání o

Ventilace obličejovou maskou

dýchání s použitím křísícího vaku (Ambuvak)
velikost masky (1 .. 5)

- adekvátní objem = zvedání hrudníku
- f 10/min
- 100% O₂

Ventilace obličejovou maskou

Držení:

1 rukou:

- palec + ukazováček
- 3 prsty - brada

2 rukama

- palce drží masku
- prsty zvedají čelist

Ústní vzduchovod OroPharyngeal Airway

I: bezvědomí
+ obstrukce jazykem

Velikost:

- vzdálenost koutku úst – ušní lalůček

Riziko při mělkém bezvědomí:

- vomitus + aspiration

Technika zavedení:

- minout jazyk

Vzduchovod

LM – Laryngeální maska

LM

naléhá proti vchodu do hrtanu

Indikace:

- v anestezii: místo obličejové masky, místo intubace,
- v tísni.

kontraindikace – v anestezii:

- plný žaludek
  - hiátová hernie,
  - potřeba vysokých inspiračních tlaků
  - delší operace
-
-

Kombirourka

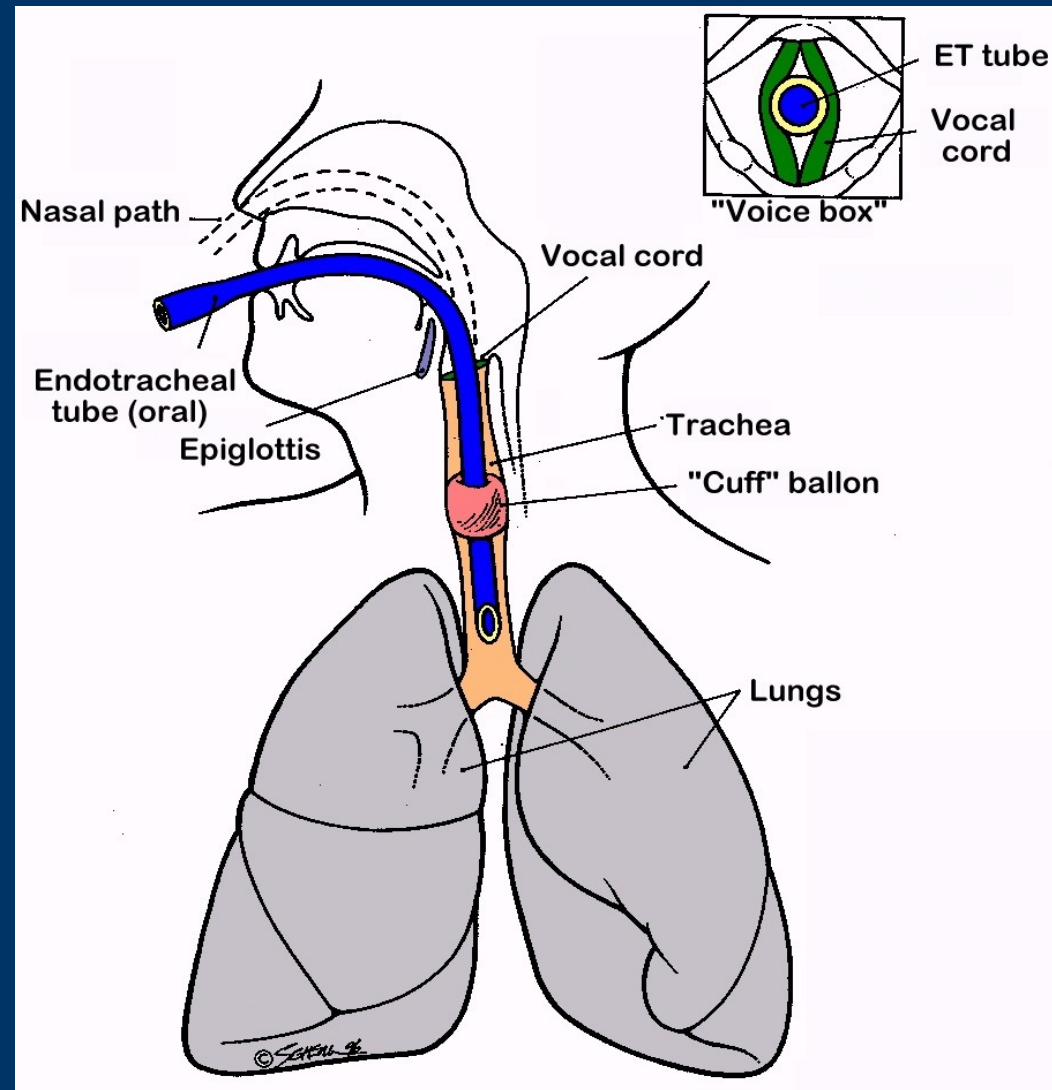
- nouzová pomůcka místo intubace
- I: difficult airway
- KI: stenozující procesy laryngu a trachey

Intubace

- Zavedení tracheální rourky ústy, přes hrtan do průdušnice.

Po zajištění dýchacích cest

- 2 záchránci již neposkytují cykly KPR (komprese přerušené pauzou pro ventilaci)
- 1. záchránce: kontinuální komprese hrudníku, **alespoň 100/min**, bez pauzy pro ventilaci,
- 2. záchránce: 8 – 10 dechů/min, 500 - 600 ml, 6 – 7 ml/kg; Excesivní ventilace je škodlivá a neměla by být prováděna!
- Oba záchránci by si měli měnit role cca po 2 minutách: prevence únavy a zhoršení kvality a frekvence kompresí hrudníku. Je-li záchránců více, měli by se střídat v kompresích hrudníku po 2 minutách.
- Komprese hrudníku jsou doporučeny u kojence či dítěte, kde HR < 60/min se známkami špatné perfuze přes adekvátní oxygenaci a ventilaci.

Žilní přístup

- zajištění periferního přístupu (i.v., i.o.)
- intratracheální podání není od roku 2010 doporučeno

Léky

- adrenalin
  - 1 mg i.v. každé 3 – 5 min,
  - vysoké dávky rutinně ne (předávkování beta-, Ca blokátory)
- ((vasopresin - není v ČR))
  - není statistický rozdíl oproti A
  - 1 x 40 U i.v./i.o. jako náhrada 1. nebo 2. dávky A
- amiodaron
  - zlepšuje krátkodobé přežití do přijetí, lepší než lidokain
  - při VF/VT 300 mg i.v./i.o., možnost dalších 150 mg
- lidokain
  - jako alternativa, nezlepšuje přežití
  - 1 – 1,5 mg/kg i.v.
- magnesium
  - při torsades de pointes (nepravidelná polymorfni VT s prodlouženým QT)
  - 1 – 2 g/10 ml i.v.

Tekutiny během CPR

- Bolus tekutin (20ml) po každé dávce léku
- Pacient s akutní krevní ztrátou (litry i.v.) – prasklé AAA, EUG; hemoragický šok

Roztoky:

- Krystaloidy – Ringerův, Hartmanův, FR
- Koloidy – želatina, hydroxyethylškrob
- Glc – vůbec neužívat – horší neurol. výsledek
- Nepodávat volum při zástavě bez deplece tekutin!

Poresuscitační péče

- indukovaná hypotermie
  - Dospělí pacienti po zástavě oběhu mimo nemocnici by měli být chlazeni na 32°C to 34°C na 12 až 24 hodin, pokud byl úvodní rytmus VF. Podobná terapie může být přínosná pro pacienty s jiným úvodním rytmem, nebo při zástavě oběhu v nemocnici.
- kontrola glykemie
  - hyperglykemie spojená se špatnými neurologickými výsledky
  - Je rozumné striktně kontrolovat glykémii v poresuscitačním období.
- normokapie, udržování CerebralPerfusionPressure
- kontrola křečí, antikonvulzivní léčba

Lund University cardiac arrest system (LUCAS)

Princip: komprese + dekomprese 5cm, 100/min

I. verze – pohon – stlačený vzduch

II. verze – elektrický pohon

+ výsledky

Lund University cardiac arrest system (LUCAS)

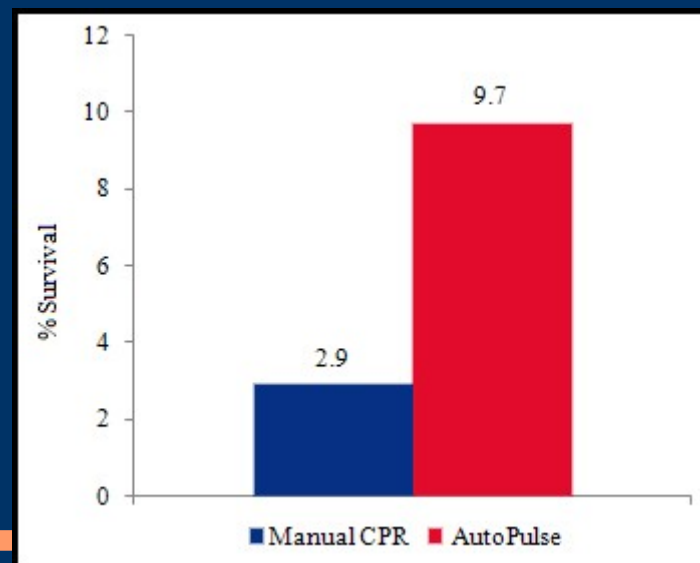
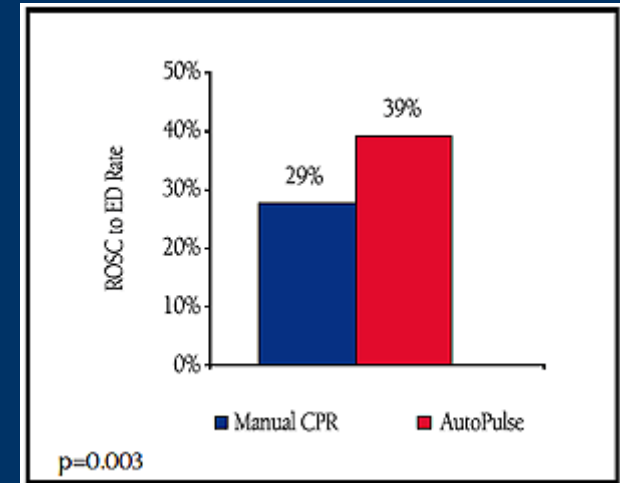
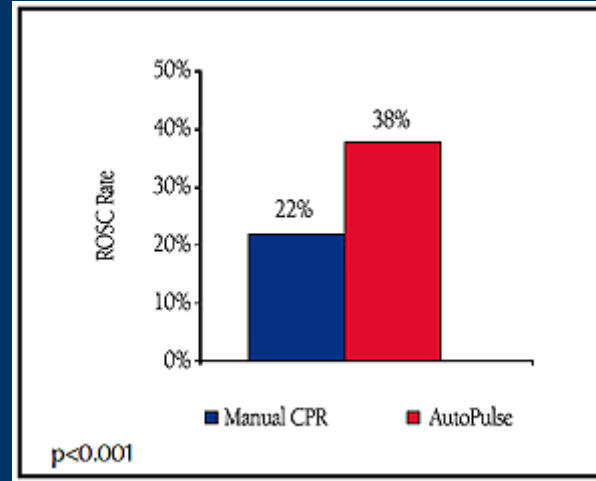
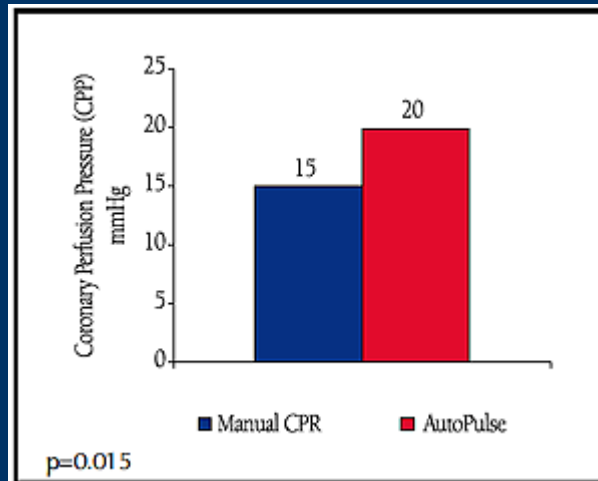
Load-distributing band CPR (AutoPulse)

<http://www.google.cz/>

- mechanická komprese hrudníku 100/min
- elektrický pohon
- +- výsledky

AutoPulse

Výhody

- dlouhá resuscitace – bez únavy
  - hypotermie
  - otravy
  - trombolýza při plicní embolii
  - transport během CPR

VF

- Please Shock-Shock-Shock, EVerybody Shock,
- And Let's Make Patients Better

VF

- (Please = precordial thump)
- Shock 200J nebo 360J
- EVerybody = Epinephrine/Vasopressin

- And = Amiodarone
- Let's = Lidocaine
- Make = Magnesium
- Patients = Procainamide
- Better = Bicarbonate

Asystole .....

Check me in another lead,
~~then let's have a cup of TEA.~~

- (T = Transcutaneous Pacing)
dnes již nedoporučeno
- E = Epinephrine
- A = Atropine
dnes již nedoporučeno

PEA

- Problem (4H, 4T)
  - hypovolemie
  - hypoxie
  - hypotermie
  - H⁺
  - hypo/hyperkalemie
  - oTrava
  - tenzní PNO, tamponáda perikardu
  - tromboza a.cor.; PE
- Epinephrine
- Atropine

Ukončení ACLS

- obnova oběhu
- po 20 – 30 minutách se neobnovil oběh

Nezahájení resuscitace

- známky smrti
- poranění neslučitelné se životem
- nevyléčitelné onemocnění

- Kategorizace pacienta - prognóza
  - DoNotResuscitate

Zapamatovat si!!!

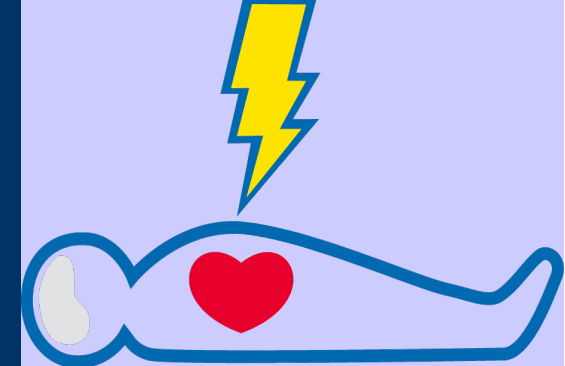
Léky užívané v resuscitaci

- O₂
- Adrenalin
- (Amiodaron)

Nejlépe by bylo pacientovi, pokud by k zástavě oběhu nedošlo

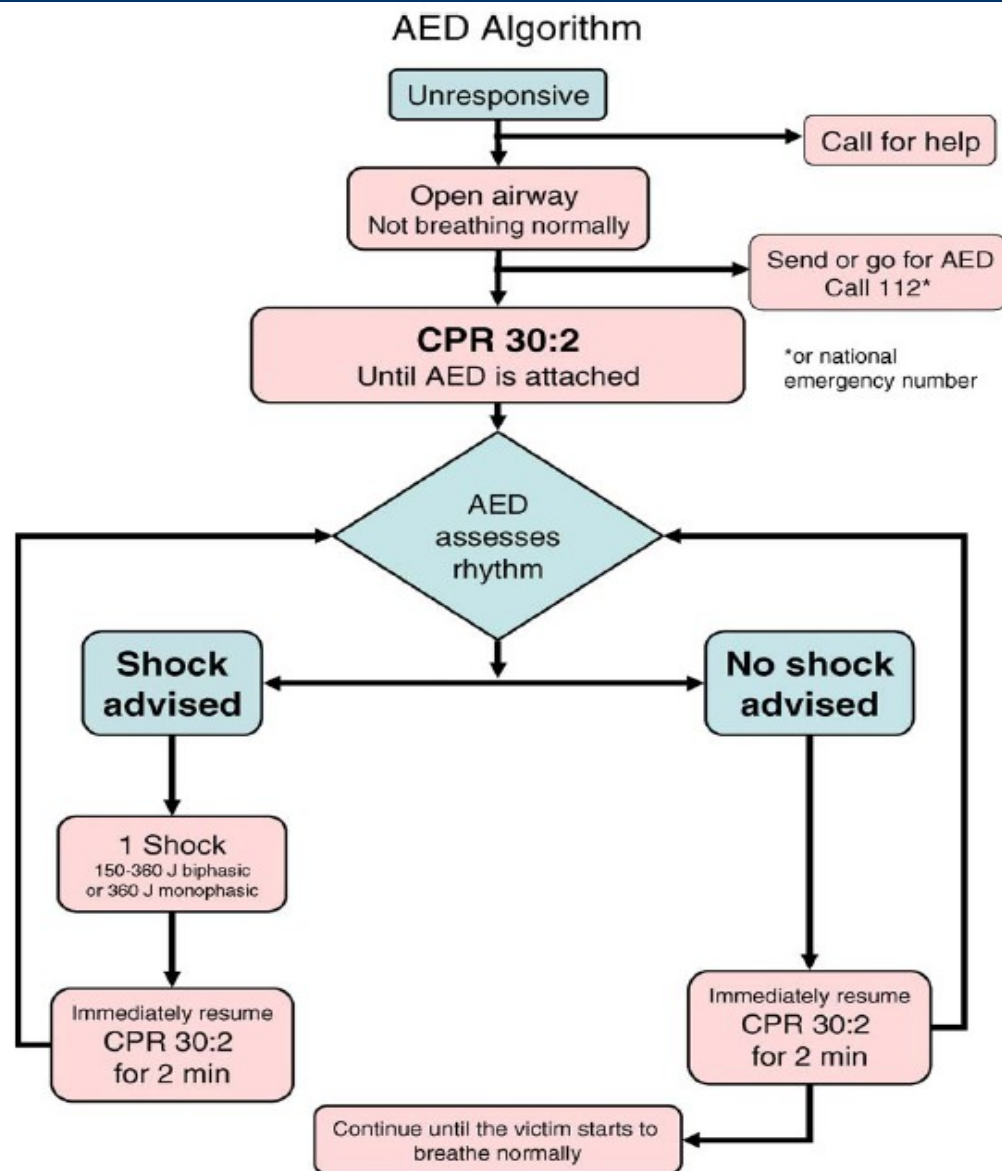
Defibrilace

- Pokračuj v CPR 30:2
- pošli pro přístroj
- otevři = zapnout

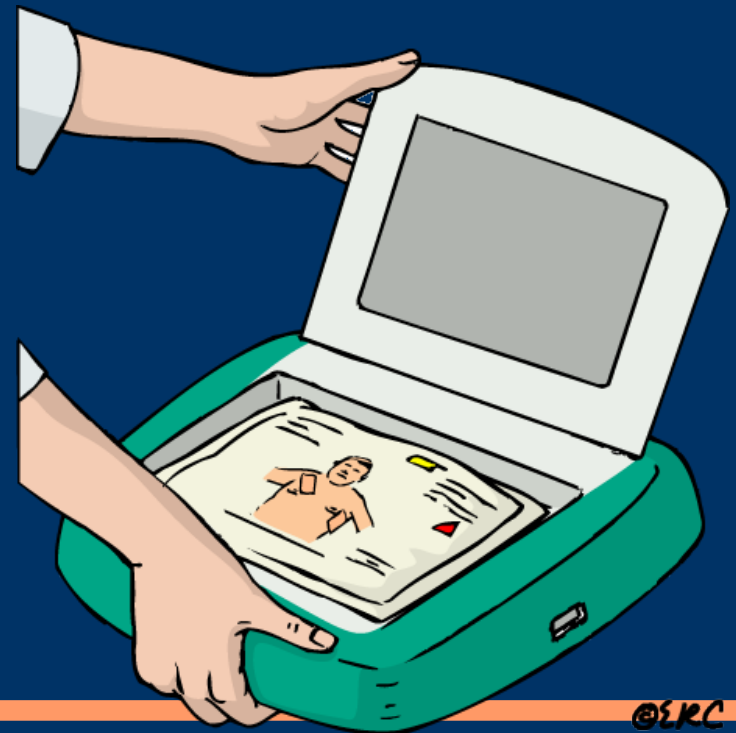
přilepit elektrody AED

následuj hlasové instrukce

Start of AED

Většina AED se zapne sama při otevření.

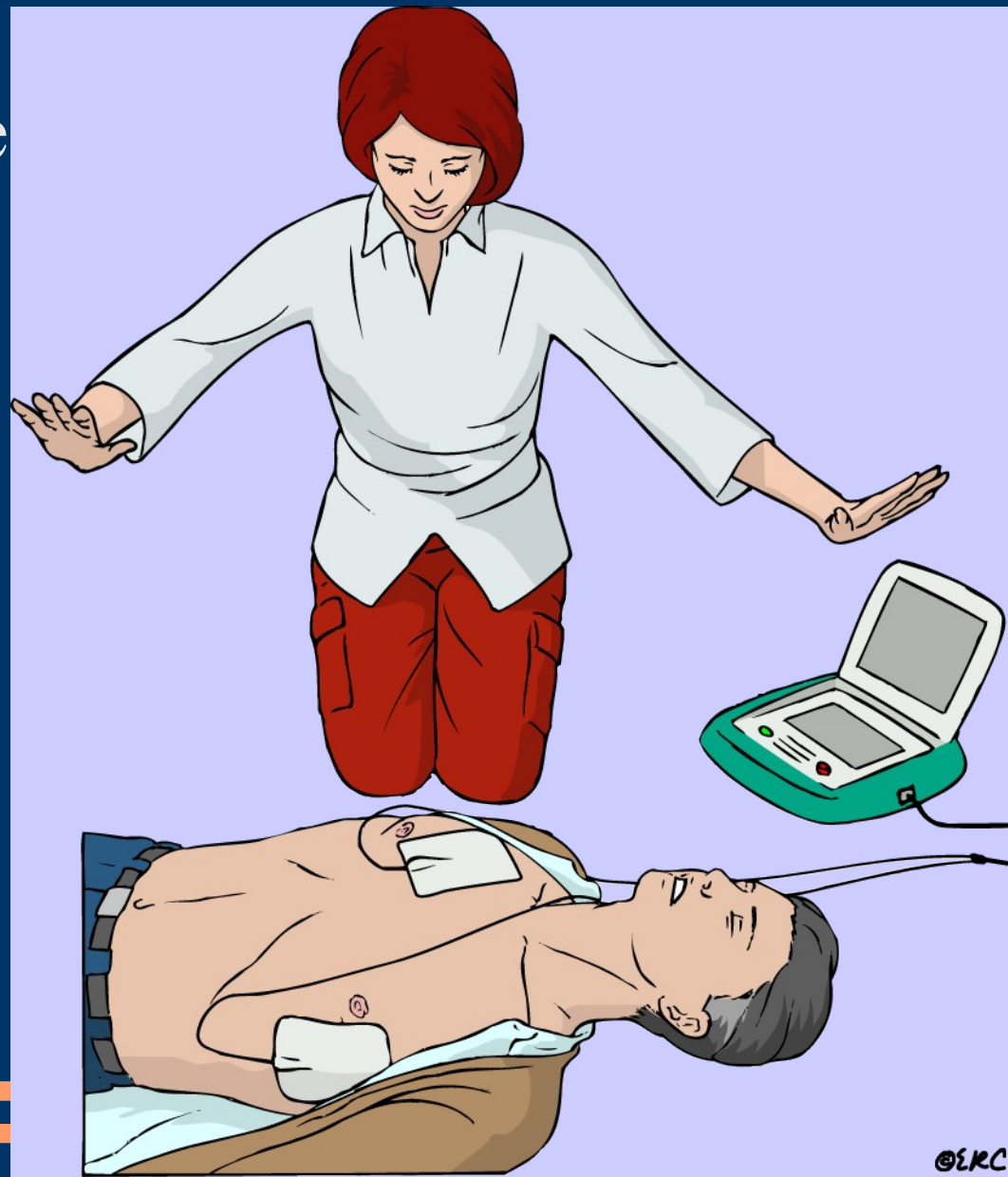
Přilepit elektrody na hrudník

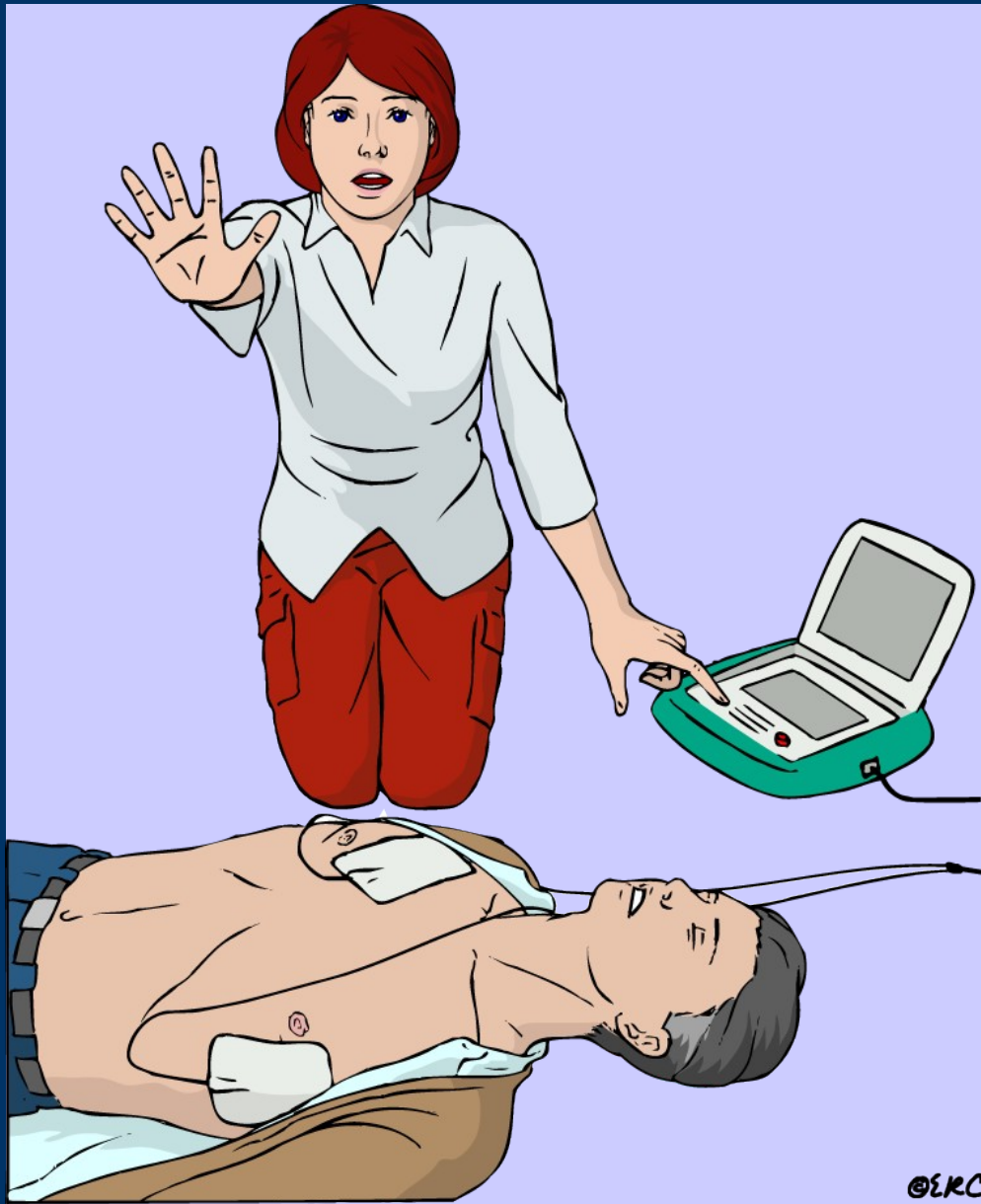
ANALYSING RHYTHM DO NOT TOUCH VICTIM

- během analýzy elektrické aktivity je resuscitace přerušena

komorová fibrilace

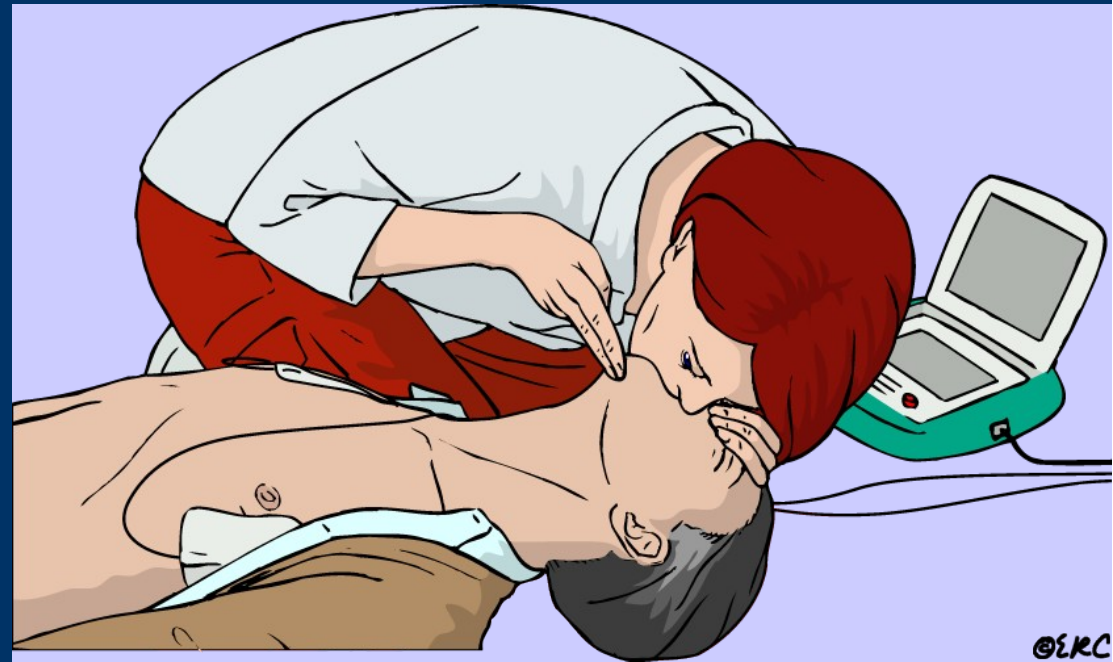
SHOCK INDICATED

- Stand clear
- Deliver shock

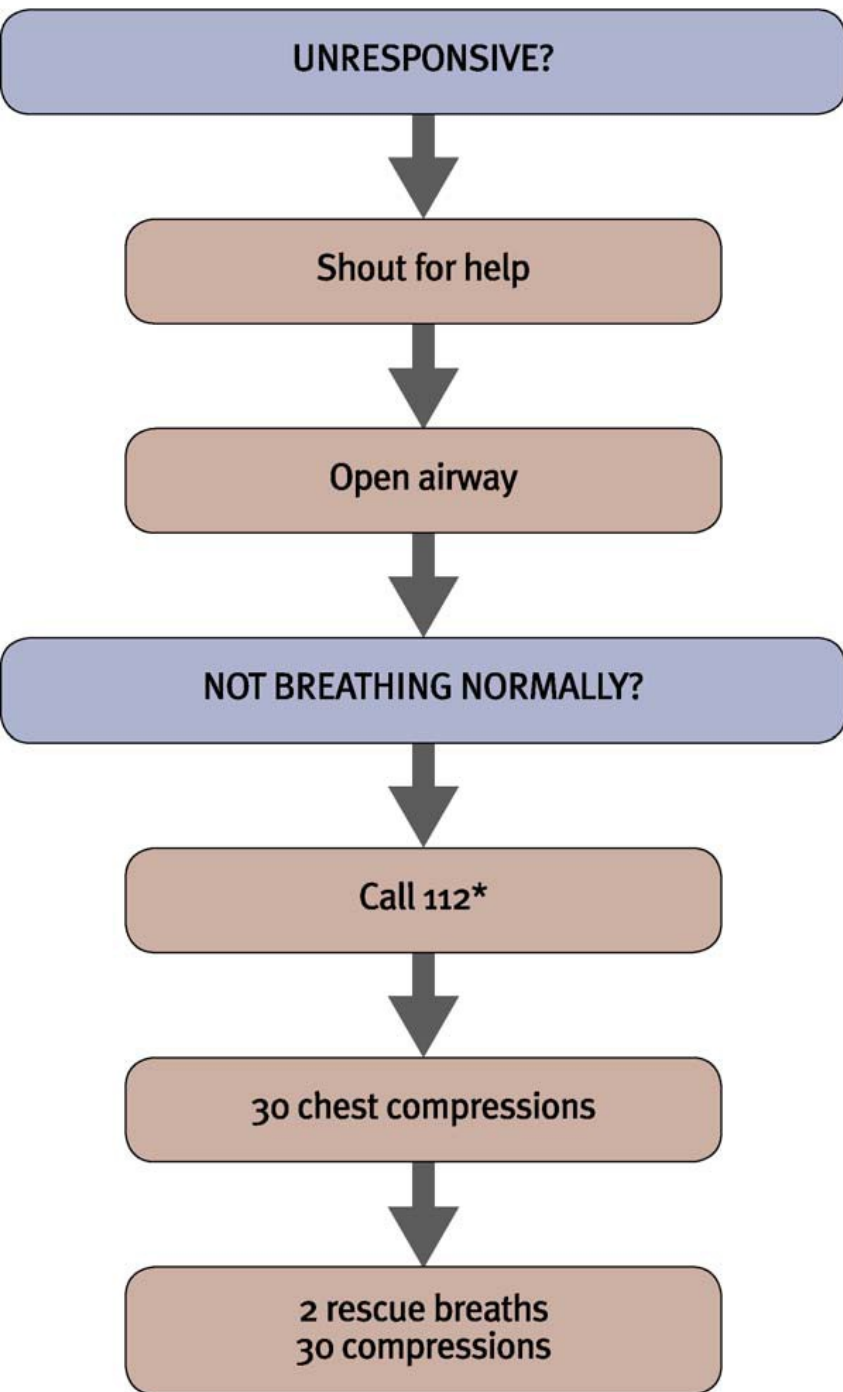
SHOCK DELIVERED FOLLOW AED INSTRUCTIONS

NO SHOCK ADVISED FOLLOW AED INSTRUCTIONS

Adult Basic Life Support

*or national emergency number

Paediatric basic life support

